

ROZHOVOR

**Rozhovor
s místostarostkou
Zdravého města Kroměříž
MUDr. Jarmilou Číhalovou**

Za rozvoj Bezpečné komunity Kroměříž patří díky všem našim spolupracovníkům

Nedávno skončila největší kampaň v České republice zabývající se prevencí úrazů - Národní dny bez úrazů. Jak byste zhodnotila letošní ročník z pohledu místostarostky Kroměříže?

V rámci projektu Bezpečná komunita Kroměříž probíhá řada akcí po celý rok. Při letošních Národních dnech bez úrazů jsme v Knihovně Kroměřížska uspořádali výstavu, která rekapitulovala dosavadní práci na projektu Bezpečná komunita Kroměříž, seznámila s výsledky úrazovosti kroměřížské populace a představila práci partnerů, kteří na projektu spolupracují. Nejvýznamnějším z nich byla při vernisáži předána ocenění. Výstavu mohli shlédnout obyvatelé našeho města, kteří na anketních lístcích sdělovali své náměty a připomínky k projektu. Ty jsou v současné době vyhodnocovány. Shlédli ji také zástupci našich družebních měst.

Bezpečná komunita Kroměříž již získala za svoji dlouholetou činnost řadu ocenění. Zatím poslední bylo za projekt „Vidíš mě?“. Můžete nám cenu a projekt přiblížit?

V rámci odborného semináře, který zahajoval letošní Národní dny bez úrazů, jsem převzala i za své kolegy ocenění Světové zdravotní organizace za největší přínos pro prevenci úrazů v uplynulém roce. Velký dík patří všem mým spolupracovníkům, kteří řídí a realizují projekt Bezpečná komunita Kroměříž. Při ocenění byla vyzvednuta zejména naše práce při realizaci nové kampaně „Vidíš mě?“, jejímž cílem je zajistit, aby co nejvíce dětí bylo při pobytu venku, zvláště na silnicích, vybaveno reflexními pomůckami.

Můžete prozradit, jaké jsou cíle a plány Bezpečné komunity Kroměříž pro nejbližší období?

Do budoucna bychom rádi více zapojili do hry naše partnerská města. Pokud by některé z nich začalo pracovat na stejném projektu, mohli bychom poskytnout naše zkušenosti a pak také porovnávat naše výsledky. Dále bychom rádi do projektu více „vtáhli“ středoškolskou mládež. Podle nedávných výsledků ankety totiž velká většina teenagerů připouští, že se často chová rizikově, ale nepřipouští si možnost vzniku úrazu. Už z toho je vidět jasný nesoulad. Proto se chceme v blízké době zaměřit právě na tuto věkovou skupinu. Rádi bychom také do práce více zapojili celý Zlínský kraj, který je jedním ze dvou Zdravých krajů.

TÉMA MĚSÍCE: „PREVENCE ÚRAZŮ“

Varující statistiky úrazů, zejména těch dětských a spojených s dopravními nehodami, ukazují na rostoucí význam preventivních opatření a osvětových kampaní k tématu úrazů. Podle údajů Světové zdravotní organizace (WHO) je přes 9 % všech úmrtí na světě způsobeno úrazy; ročně zemře na následky úrazů přes 5 miliónů lidí. Také Česká republika patří mezi státy s vysokou mírou úrazovosti. Proto se i zde na prevenci úrazů zaměřují jak mezinárodní kampaně WHO, tak i místní projekty a programy. Dlouhodobým upozorňováním na rizika spojená s úrazy pomáhají osvětové kampaně snížit celkovou vysokou míru úrazovosti. Také letos v červnu probíhala ve Zdravých městech, obcích a regionech kampaň „Národní dny bez úrazů“, která se i tentokrát věnovala zejména tématu bezpečné dopravy a předcházení dětských úrazů souvisejících se silničním provozem. Používání bezpečnostních pásů, dětských autosedaček, cyklistických přílebků nebo reflexních materiálů pro chodce či praktická dopravní výuka patří mezi základní preventivní opatření a programy. V rámci kampaně však probíhaly stovky dalších aktivit naplňující heslo prvního Týdne globální bezpečnosti silničního provozu OSN/WHO, a totiž, že „bezpečnost silničního provozu není náhoda“.

V červnovém čísle Zpravodaje se dočtete mimo jiné o konkrétních akcích, které proběhly v rámci kampaně ve Zdravých městech, obcích a regionech a o příkladech dobré praxe z oblasti prevence úrazů. Hlavním partnerem Národních dnů bez úrazů je česká kancelář Světové zdravotní organizace WHO.

PREVENCE ÚRAZŮ JE TĚMATEM GLOBÁLNÍM, NÁRODNÍM I MÍSTNÍM

Podíl úrazů v celosvětových statistikách úmrtnosti poukazuje na nutnost mezinárodní spolupráce v oblasti předcházení úrazů. Světová zdravotní organizace v České republice zastřešuje kampaň Národní Dny bez úrazů a organizuje další mezinárodní informační kampaně a projekty. V letošním roce jsou navíc akce spojené s dopravou a bezpečností součástí tzv. Společného meziresortního tématu „Udržitelná a bezpečná doprava“, do kterého se aktivně zapojili mnozí členové NSZM.

Organizace spojených národů ve spolupráci se Světovou zdravotní organizací (WHO) a fondem UNICEF letos v období 23.–29. dubna uspořádala první **Týden globální bezpečnosti silničního provozu OSN**. Motto kampaně „**Bezpečnost silničního provozu není náhoda**“ získává na svém významu zejména v konkrétních preventivních programech, realizovaných na úrovni členských států OSN. Během dubnového Týdne proběhlo v Ženevě také **Světové zasedání mladých k bezpečnosti silničního provozu**, kterého se zúčastnilo přes 400 mladých lidí z více než 100 států celého světa. Výsledkem zasedání bylo přijetí **Deklarace mladých lidí pro bezpečnost silničního provozu**. Dokument apeluje na výchovné instituce, politiky, zástupce podnikatelského sektoru, ale i na rodiče, média a celebrity, aby ve svém slušném a ohleduplném chování šli příkladem mladým lidem a nepodceňovali rizika silničního provozu. Za Českou republiku se zasedání zúčastnili dva zástupci Ministerstva dopravy - BESIP. V rámci Týdne globální bezpečnosti silničního provozu proběhl v Bruselu dne 27. dubna 2007 **Evropský den bezpečnosti silničního provozu**, zaměřený na sdílení zkušeností mladých lidí-řidičů a na problematiku alkoholu a drog v souvislosti s bezpečností dopravy.

**BEZPEČNOST
SILNIČNÍHO PROVOZU
NENÍ NÁHODA**

Česká republika schválila v dubnu 2004 **Národní strategii BESIP**, jejímž cílem je do roku 2010 snížení počtu usmrcených v silničním provozu na 50 % úrovně roku 2002. Strategie předpokládá koordinovaný přístup všech zainteresovaných subjektů z veřejné správy i z podnikatelského sektoru v dopravě, nevládních organizací a občanských sdružení. Součástí Strategie tvoří také projekt **Bezpečná obec**, jehož cílem je shrnout dosavadní zkušenosti, vytvořit metodiku pro aktivity obcí a podpořit zapojení obcí do řešení bezpečnosti silničního provozu. Projekt by měl pokrývat komplexní oblast bezpečnosti silničního provozu v obcích počínaje dopravní výchovou či dopravním zklidňováním, až po informace o možnostech financování úprav infrastruktury pro zvýšení bezpečnosti dopravy (více na <http://www.ibesip.cz>). Větší bezpečnost na silnicích a snížení počtu úrazů v dopravě má za cíl také Pracovní skupina pro prevenci úrazů při WHO, na které se aktivně podílí rovněž Kancelář NSZM.

Významnou iniciativu pro města, obce i mikroregiony představuje dlouholetá soutěž **Nadace Partnerství** na téma zklidňování dopravy ve městech a obcích, od letošního roku s novým názvem „**Cesty městy**“. Třetinu soutěžících šestého ročníku tvoří právě Zdravá města a obce (více na <http://www.nadacepartnerstvi.cz/cestymesty>). Jedním z partnerů letošního ročníku soutěže je také Národní síť Zdravých měst.

Bezpečnost v dopravě je „Společným tématem“

V České republice se stala udržitelná a bezpečná doprava společným meziresortním tématem udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni pro rok 2007. Společné téma, které na počátku letošního roku podpořila také **Rada vlády pro udržitelný rozvoj**, vzešlo z iniciativy Zdravých měst, obcí a regionů i dalších samospráv realizujících program místní Agenda 21 a podporují jej také zástupci dalších resortů, vědeckých institucí a neziskových organizací. Cílem iniciativy je ukázat cesty k řešení nejožehavějších dopravních problémů a také příklady dobré praxe z České republiky i jiných zemí.

Jak se může město, obec i region zapojit?

Do společného tématu roku 2007 se mohou města, obce i regiony zapojit prostřednictvím tzv. místních akcí - aktivit, trvalých opatření - majících konkrétní dopad na podporu bezpečnosti a udržitelnosti dopravy. Lze je rozdělit do tří úrovní:

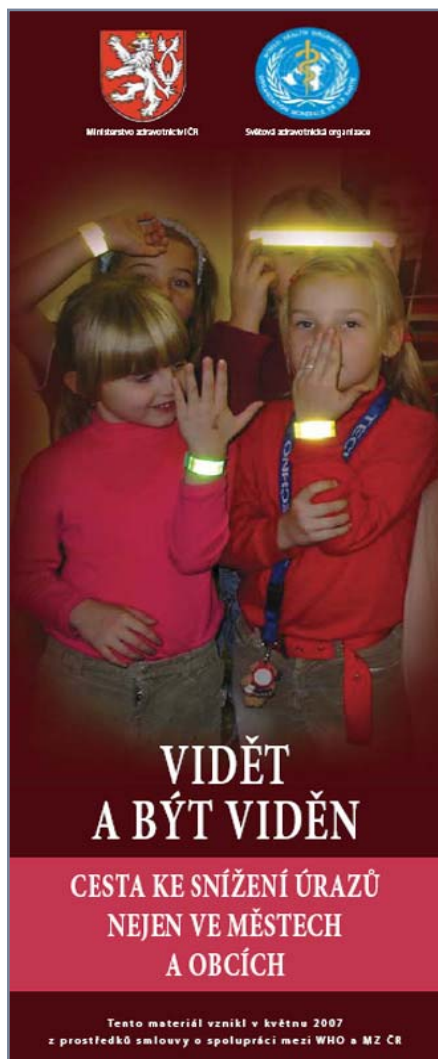
- o realizace **osvětových a vzdělávacích akcí** – např. kampaň Evropský týden mobility a Den bez aut.
- o **dlouhodobé preventivní programy**, jako jsou např. Bezpečná cesta do školy či Na kolo jen s přilbou.
- o **trvalá opatření**, kam se řadí např. prvky zklidňování dopravy (obce se mohou každoročně zapojit do soutěže Cesty městy), výstavba cyklostezek, zavádění alternativních paliv apod.

V rámci realizace těchto opatření je možné a žádoucí zavádění tzv. **místních indikátorů** k dopravě, které umožňují **sledovat**, jak se daří naplňovat **vytčené cíle** a zároveň **porovnávat výsledky** mezi sebou navzájem. Jejich nabídku naleznete na <http://www.udrzitelna-doprava.cz/indikator>.

Prevenici úrazů podporují také propagační materiály

Osvětové akce k tématu bezpečné dopravy a prevenci úrazů doprovázejí rovněž propagační letáky. Národní síť Zdravých měst spolupracovala hned při vydání dvou z nich. **Principy udržitelné dopravy**, jejichž součástí je rovněž bezpečnost silničního provozu, představuje leták vydaný Radou vlády pro udržitelný rozvoj ve spolupráci s NSZM, Ministerstvem dopravy, životního prostředí a Centrem dopravního výzkumu (dostupný na <http://www.nszm.cz/doprava>). Leták má za cíl srozumitelně představit, co vše se skrývá pod pojmem „udržitelná doprava“ a jak ji mohou města, obce a regiony v praxi realizovat.

„Vidět a být viděn“ je název druhého materiálu, jenž se zaměřuje na problematiku snížené viditelnosti a možnosti, jak být viditelnější při pohybu na silnici nebo v její blízkosti. Leták byl vytvořen za finanční podpory české kanceláře WHO (dostupný na <http://www.dnybezurazu.cz>). Leták je součástí nové kampaně s názvem „Vidíš mě?“, která vznikla v rámci Bezpečné komunity Kroměříž. Jejím cílem je zajistit, aby co nejvíce dětí mělo svoje oblečení či předměty (školní brašny, batohy, boty apod.) opatřeny reflexními doplňky. V další fázi by se kampaně měla zaměřit rovněž na starší mládež – středoškoláky a učně (více na <http://www.dnybezurazu.cz/seminar>).

ředitel NSZM Petr Švec a přítomní zástupci členských municipalit. Více informací včetně prezentací naleznete na <http://www.dnybezurazu.cz/seminar>.

Jednou z novinek letošní kampaně byl také nový projekt s názvem „Vidíš mě?“, kterou na odborném semináři na téma prevence dopravních úrazů představila místostarostka Kroměříže MUDr. Jarmila Čihalová.

Prevence úrazů ve Zdravých městech a obcích probíhá především formou dopravně výchovných akcí

U příležitosti prvního „Týdne globální bezpečnosti silničního provozu OSN“ se již v dubnu uskutečnil ve Zdravém městě **Brno** odborný seminář s názvem **Doprava v okolí škol z pohledu zdraví a bezpečnosti**. Seminář spolupořádaný Centrem dopravního výzkumu se zabýval řešením problémů způsobených narůstající dopravou a představil některá účinná opatření, která lze realizovat v okolí škol. Tématem samotné červnové kampaně „Dny bez úrazů“ se v Brně stalo používání bezpečnostních prvků, zejména reflexních materiálů, jejichž distribuci do brněnských základních škol zajišťuje již řadu let v rámci svého projektu „**Být viděn**“ Městská policie Brno. Na bezpečnost dětí na ulici se zaměřila také akce ve Zdravém městě **Orlová** s názvem „Andělé na cestách“. Ve čtvrtek 14. června se na přechodech pro chodce mohli potkat občané nejen se strážníky Městské policie, ale také s „anděly“ – dětmi z Dětského parlamentu v převlecích. Akce měla připomenout dětem nebezpečí, jakému jsou vystaveny při cestě do školy, zvláště když není na blízku strážník Městské policie nebo „anděl“, který může případnému střetu s jiným účastníkem silničního provozu zamezit. Městská policie ve Zdravém městě **Karlovy Vary** také dlouhodobě

DOBRÁ PRAXE

Národní dny bez úrazů přinesly nové i osvědčené akce

Tradiční červnová kampaně „Národní dny bez úrazů“ byla odstartována odborným seminářem na téma prevence úrazů v dopravě. Kampaně však především ukázala řadu atraktivních a zajímavých způsobů, jak se děti, mládež i jejich rodiče mohou aktivně zapojit do některých z mnoha osvětových aktivit na podporu prevence úrazů. Programy jsou zaměřeny zejména na dopravní výchovu a bezpečnost cyklistů a chodců, ale i na další rizikové situace, čekající na děti v běžném životě.

Odborný seminář zahájil „Dny bez úrazů“

V rámci celostátní kampaně **Národní dny bez úrazů** se dne 5. června uskutečnil v zasedacím sále Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy odborný seminář na téma „Prevence dopravních úrazů jako součást kampaně Národních dnů bez úrazů 2007“, určený hejtmanům, regionálním politikům, zdravotníkům, učitelům a dalším. Dopravní úrazy jako celosvětový problém představila přítomným MUDr. Alena Šteflová, PhD. z kanceláře WHO v ČR, další odborníci se zaměřili na strategické priority a aktivity v oblasti prevence dětských úrazů. Svůj přístup ke zvyšování bezpečnosti silničního provozu představila např. společnost Scania, problematiku úrazů ve škole zase přiblížil zástupce České školní inspekce. S letošním průběhem kampaně Dny bez úrazů a s příklady dobré praxe ze Zdravých měst a obcí seznámil účastníky

Kampaně v Orlové provázeli „andělé“, kteří ve spolupráci se strážníky městské policie pomáhali dětem správně přecházet silnici.

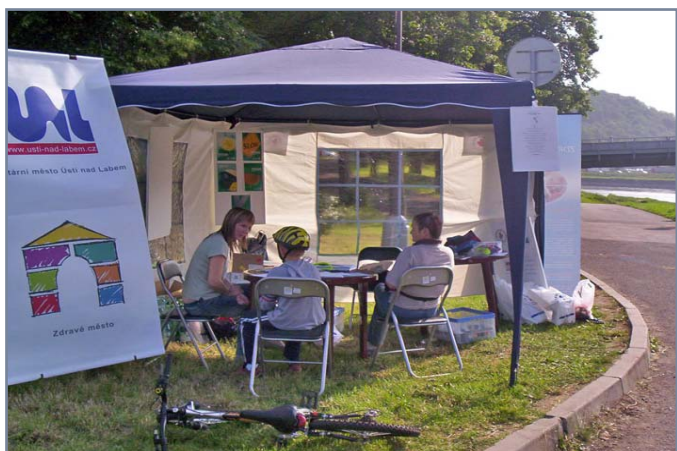
provádí program dopravní výchovy pro školky, školy i veřejnost. Letos v červnu se konalo na dopravním hřišti Stará Role krajské kolo dopravní soutěže zvláštních a speciálních škol, proběhlo rovněž vyhodnocení výtvarné soutěže k dopravní výchově. „Dny bez úrazů“ ve Zdravém městě **Letovice** ve svém bohatém programu nabídl rovněž návštěvu dopravního hřiště v Blansku, které se zúčastnily děti z Mateřské školy Třebětín. Dne 6. června proběhl v Letovicích tradiční závod na

koloběžkách a kolečkových bruslích, který připravil Dům dětí a mládeže Letovice zároveň jako osvětu proti úrazům.

Zdravá města a obce dbají na bezpečnost mladých cyklistů v silničním provozu

Kampaň **Na kolo jen s přilbou** i letos tvořila součást programu „Dnů bez úrazů“. Ve Zdravém městě **Prostějov** kontrolovali strážníci Městské policie mladé cyklisty, zda při jízdě na kole správně používají přilbu. Zodpovědní cyklisté obdrželi drobné dárky a těm, kdo přilbu neměli nebo ji měli nesprávně nasazenou, strážníci tentokrát místo pokuty udělovali jen napomenutí. Až do konce září pak platí v několika prostějovských cykloprodejnách slevy na nákup cyklistických přileb. V rámci kampaně „Na kolo jen s přilbou“ se uskutečnila ve Zdravém městě **Kopřivnice** soutěžní cyklojízda pro děti, která tvořila součást kopřivnického programu „Preventivní“ na den dětí, probíhajícího 1. června na prostranství před kulturním domem. Další zajímavou akcí v Kopřivnici byla kampaň „Autobus mám rád, je náš kamarád“. Kampaň zaměřená na děti předškolního věku a děti do 4. tříd základních škol proběhla ve spolupráci s místním autobusovým dopravcem Connex Morava, a. s., který poskytl autobus a projel s dětmi vytipovanou trasu městem. Během jízdy strážník Městské policie popisoval dětem zásady správného nastupování a vystupování.

Zdravé město **Ústí nad Labem** uspořádalo Zdravou olympiádu dětí a mládeže na cyklostezce, kde se děti i rodiče ve sportovním prostředí mohli zúčastnit znalostních testů k úrazovosti, nošení ochranných pomůcek při sportu a získat informace o cyklistických trasách na Ústecku. Městská policie připravila pro děti z ústeckých mateřských škol cyklistickou soutěž „Malý cyklista“, která kromě překážkové dráhy obsahovala malování obrázků s dopravní tematikou. Všichni účastníci soutěže obdrželi reflexní ochranné prvky, vítězné družstvo

„Zdravou“ olympiádu uspořádali pro děti a mládež v Ústí nad Labem. Nejrůznější akce se konaly přímo u cyklostezky a během dne je navštívilo více jak 90 kolemjdoucích, resp. kolemjdoucích.

i jednotlivci dostali diplomy a věcné ceny. Ve Zdravém městě **Vsetín** se v neděli 17. června konal historicky první místní cykloeden, pořádaný ve spolupráci se střediskem volného času Alcedo. 120 členný peloton v čele s jízdní hlídkou Městské policie, obohacený o cyklisty na vysokých historických kolech, jel po vsetínských cyklostezkách směrem do Semtína na Hájenku v Novém světě, kde na účastníky jízdy čekaly doprovodné disciplíny a testy připravené Městskou policií.

Preventivní akce pomáhají předcházet také úrazům v přírodě, u vody nebo třeba při požáru

Zdravé město **Chrudim** přichystalo zejména pro děti předváděcí akci Vodní záchranné služby pod názvem „Pomoc, topím se“. Na plovárně v Chrudimi byl připraven program, zahrnující ukázky první pomoci v podání zástupců Českého červeného kříže, záchranu tonoucího, vodní rodeo a soutěže pro děti. Už v úterý 5. června navštívily studentky

Střední školy zdravotnické a sociální v Chrudimi Zdravé mateřské školy Dr. J. Malíka a Sv. Čecha, které pilotně realizují projekt **Zdravá a bezpečná školka**. Tento projekt mj. zážitkovou formou informuje děti o nebezpečích, která na ně číhají na dětském hřišti, v domácnosti, u vody nebo na kole. Ve Zdravém městě **Třebíč** pořádali pro děti

Prevence se týká také těch úrazů, které vznikají ve vodě nebo v její blízkosti. Jak se vyvarovat nebezpečných situací a jak se správně zachovat, když nastanou, se mohli dozvědět návštěvníci Dnů bez úrazů v Chrudimi.

akci pod názvem „Tohle je nebezpečné!“, s konkrétními ukázkami a povídkami o nebezpečných předmětech a situacích, jako je hluboká voda, elektrický proud či horké tekutiny. Akce proběhla v Třebíčském centru, stejně jako výstava na téma předcházení úrazů, pořádaná ve spolupráci se Zdravotním ústavem se sídlem v Jihlavě a se zdravotními pojišťovnami. Kontaktní centrum PLUS uspořádalo ve Zdravém městě **Kroměříž** u příležitosti Mezinárodního dne boje proti drogám 26. června prezentaci, informující o rizicích spojených s konzumací drog. Během měsíce června probíhala ve Zdravém městě **Litoměřice** akce s názvem „Do života bez karambolu“, určená především žákům 9. tříd základních škol. Ve spolupráci s Českým červeným křížem si žáci mohli vyzkoušet první pomoc, v rámci doprovodného programu pak mohli shlédnout třeba práci hasičů u dopravní nehody. Před začátkem školního roku 2007 proběhne další akce s cílem připomenout novým žáčkům a současně účastníkům silničního provozu zásady bezpečného pohybu na pozemních komunikacích – např. bezpečné přecházení vozovky či křižovatky, funkce semaforů, přechodů pro chodce apod. Zdravé město **Hodonín** připravilo v rámci kampaně program pro školy, zahrnující také projekt „Alenka“ s povídkami o úrazech, první pomoci a základech hygieny, který uskutečnil Český červený kříž v mateřské škole. Psychocentrum Domeček zajistilo pro své klienty návštěvu Hasičského

Mezi nejzávažnější patří zranění, která vznikají střetem člověka a psa. V Třeboni se proto během letošní kampaně zaměřili také na problematiku těchto úrazů, včetně možnosti, jak jim předcházet a jak podávat první pomoc.

záchranného sboru Hodonín s ukázkami techniky a besedou o prevenci požárů i první pomoci. Velmi zajímavou akcí zaměřenou na správné zvládnutí psa a chování při setkání s ním připravili ve Zdravém městě **Třeboň**. Akce se konala v prostorách Výcvikového canisterapeutického

sdužení Hafík. Členové canisterapeutického sdružení dětem předvedli profesionální práci se psy. Děti měly možnost nejen shlédnout detailně zvládnuté chování psů, ale získaly také povědomí o tom, jak se při setkání s pejskem správně chovat, co dělat a co naopak nedělat proto, aby nedošlo k útoku. Děti měly přímý fyzický kontakt s různými plemeny psů, se kterými si nejen hrály, ale také je cvičily a učily se o ně pečovat. Další program byl věnován např. znalostem dětí o první pomoci a schopnosti ošetřit drobná poranění. Přítomní zdravotníci seznámili děti s první pomocí při popálenině, úžehu, úrazu elektrickým proudem či při požití jedovaté látky.

K podpoře kampaně se letos přihlásila tato členská města a obce NSZM: **Brno, Hodonín, Chrudim, Karlovy Vary, Kopřivnice, Kroměříž, Letovice, Litoměřice, Orlová, Prostějov, Třebíč, Třeboň, Ústí nad Labem, Vsetín.**

Více na: www.dnybezurazu.cz.

Databáze
DOBRÁ PRAXE

Příklady dobré praxe k tématu prevence úrazů a dalších oblastí naleznete v **Databázi DobráPraxe** - <http://www.dobrapraxe.cz>.

Zajímavé informace o partnerech a finančních zdrojích k tématu prevence úrazů a o dobré praxi Zdravých měst, obcí a regionů z této oblasti naleznete rovněž v loňském vydání červnového Zpravodaje NSZM na adrese <http://www.nszm.cz/zprav>.

Letošní kampaň Národní dny bez úrazů podpořila rovněž společnost Scania, která věnovala zapojeným městům a školám několik tisíc reflexních přívěsků.

Tento Zpravodaj vznikl za finanční podpory české kanceláře WHO.

KONTAKTY

World Health Organization
Kancelář v České republice

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500 639 | E: info@nszm.cz | W: www.nszm.cz
Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město WHO v ČR

(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů NSZM ČR a Zdravých měst, obcí a regionů ČR)

Červnové vydání Zpravodaje NSZM finančně podpořila česká kancelář WHO.